ЗМІСТ

Теоретико-методологічні засади інституційного забезпечення аграрного сектору України в контексті його інноваційного розвитку

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

У монографії висвітлюються сучасні проблеми забезпечення функціонування аграрного сектору та його інноваційного розвитку. Інституційне забезпечення функціонування аграрного сектору розглядається як система послідовних дій органів державної влади у взаємодії з суспільними інститутами (наука, бізнес, громадськість), комплексу організаційних, нормативно-правових, техніко-технологічних та інноваційно-інвестиційних заходів, що орієнтовані на: збереження стійкості до внутрішніх і зовнішніх загроз; забезпечення конкурентоспроможності у національному та світовому середовищі; доступність продовольства у необхідній кількості та якості; спроможність аграрного сектору до інноваційного розвитку з метою сталого та збалансованого зростання національної економіки.

Основна увага приділена науковому обґрунтуванню напрямів та індикаторів інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору України; концептуалізації підходів до проведення моніторингу забезпечення функціонування аграрного сектору на основі його інноваційного розвитку. Дається оцінка стану інноваційного розвитку аграрного сектору України та його впливу на економічну безпеку галузі та держави в цілому. Розроблено структуровану модель формування стратегії забезпечення функціонування аграрного сектору на засадах інноваційного розвитку та її організаційно-економічні детермінанти.

Монографія розрахована на науковців, спеціалістів, які приймають рішення в сфері протидії розвитку тіньової економіки, викладачів, аспірантів, магістрів та студентів ЗВО.

ЗМІСТ

ВСТУП **5**

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ **9**

1.1. Теоретична ідентифікація категоріального апарату інституціонального забезпечення функціонування аграрного сектору **9**

1.2. Інституційні детермінанти функціонування аграрного сектору **27**

1.3. Характеристика факторів та складових інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору **41**

Список використаних джерел до першого розділу **57**

РОЗДІЛ 2.
ОЦІНКА СТАНУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ **63**

2.1. Сучасний стан розвитку аграрного сектору в Україні та його інноваційної активності **63**

2.2. Факторний аналіз інституційного забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні **130**

2.3. Ризики та джерела загроз інноваційного розвитку аграрного сектору в Україні **166**

Список використаної літератури до другого розділу **194**

РОЗДІЛ 3.
ІНСТИТУЦІЙНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ **201**

3.1. Інституційні імперативи державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору **201**

3.2. Упровадження системи моніторингу середовища інноваційного розвитку аграрного сектору як інструментарію державної політики забезпечення його функціонування **228**

3.3. Наукове обґрунтування напрямів та індикаторів інституційного забезпечення економічної безпеки аграрного сектору України **244**

Список використаної літератури до третього розділу **256**

РОЗДІЛ 4.
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ **264**

4.1. Формування довгострокової стратегії забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору **264**

4.2. Механізм інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору у контексті його інноваційного розвитку **283**

4.3. Організаційно-інституційна підтримка інноваційного розвитку аграрного сектору як основний напрям забезпечення його ефективного функціонування **304**

Список використаних джерел до четвертого розділу **321**

ВИСНОВКИ **326**

ДОДАТКИ **340**

ВСТУП

Інноваційний розвиток аграрного сектору та інституційне забезпечення його функціонування визначає перехід на якісно новий рівень, який передбачає структурні зміни у взаємозв'язку сучасної науково-освітньої сфери з реальним сектором економіки та ефективну державну підтримку інноваційних процесів. При цьому особливого значення набувають методи оцінки та інструменти підвищення рівня економічної безпеки аграрного сектору. Для України проблема забезпечення функціонування аграрного сектору має особливо важливе значення, що зумовлюється, насамперед, сучасним станом інноваційного розвитку вітчизняного аграрного сектору, нарощування виробництва у якому відбувається переважно екстенсивним шляхом. Але інноваційний потенціал аграрного сектору нині використовується недостатньо, зокрема, стримуючими факторами на шляху нарощування обсягів виробництва, підвищення його продуктивності й ефективності виступають нераціональне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, екстенсивний характер розвитку сільського господарства, незадовільний рівень інноваційної діяльності. Це створює загрози функціонуванню аграрного сектору та держави, пов'язані зі зниженням рівня продовольчого забезпечення населення, повільними темпами інвестиційно-інноваційного розвитку і нарощуванням структурних диспропорцій в економіці, поширенням екологодеструкційного впливу аграрного сектору на навколишнє середовище тощо.

Нейтралізація загроз функціонування аграрного сектору України вимагає формування засад її інституційного забезпечення та державного регулювання, що дозволило б розкрити і повною мірою використати конкурентні переваги вітчизняного

аграрного сектору, у тому числі в контексті європейської інтеграції України. Адже з підписанням Угоди про Асоціацію для України відкриваються перспективи освоєння вітчизняними виробниками сільськогосподарської продукції ринків країн ЄС, а також підвищення рівня якості, безпечності, екологічних характеристик такої продукції. Це, в свою чергу, потребує реалізації виважених кроків, спрямованих на проведення структурних реформ у аграрному секторі та підвищення рівня конкурентоспроможності агропромислової продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також на адаптацію вітчизняного аграрного сектору до нових умов з урахуванням можливих ризиків, які виникатимуть внаслідок лібералізації зовнішньоторговельних відносин з європейськими країнами. Саме тому виникає необхідність у розробці стратегічних заходів забезпечення функціонування аграрного сектору на засадах інноваційного розвитку, що є складним питанням, яке потребує формування та реалізації дієвих інструментів, прийомів для стійкого економічного зростання, шляхом системної генерації нових знань, конкурентних механізмів, активізації підприємницької активності та своєчасної оптимальної державної підтримки.

Незважаючи на вагомі напрацювання у царині дослідження особливостей забезпечення економічної безпеки аграрного сектору та його інноваційного розвитку відсутній загальновизнаний термінологічний апарат щодо визначення сутності і змісту, що визначає актуальність подальшого дослідження формування стратегії інституційного забезпечення економічної безпеки аграрного сектору шляхом підтримки його інноваційного розвитку та механізмів її реалізації.

У монографії зроблено спробу висвітлити теоретико-методологічну та практичну основи інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору у контексті його інноваційного розвитку, що й обумовило структуру роботи.

У першому розділі монографії розглянуті головні виміри категорій «інституція», «інститут», «інституціональна організація»,

їх взаємозв'язок та відмінності; проведено формально-логічний аналіз з метою обґрунтування відповідних понять з метою авторського визначення категорії «інституційне забезпечення»; розглянуто еволюцію теоретичних концепцій інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору, ідентифіковано та систематизовано основні напрями забезпечення функціонування аграрного сектору згідно нового інституційного підходу. Огляд цих питань дозволив сформулювати методологічно значимі положення, що детермінують специфічний підхід до пізнання факторів та складових системи інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору.

У другому розділі методологія системного підходу дозволила надати виявленим закономірностям функціонування та розвитку аграрного сектору України та його економічної безпеки кількісно-якісного змісту, забезпечити їх статистичною інтерпретацією, оцінити рівень функціонування аграрного сектору в Україні. Одне з основних завдань цього розділу – обґрунтування та оцінка факторів, які впливають на інституційне забезпечення економічної безпеки аграрного сектору; визначення взаємозв'язку інноваційного розвитку аграрного сектору з рівнем його економічної безпеки; ідентифікація ризиків та джерел загроз для функціонування та економічної безпеки аграрного сектору в Україні.

У третьому розділі представлено теоретико-методологічний конструкт дослідження державної політики забезпечення функціонування та економічної безпеки аграрного сектору України. Обґрунтовані інституційні імперативи державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору у контексті забезпечення його економічної безпеки. Досліджено особливості моніторингу середовища інноваційного розвитку аграрного сектору як інструментарію державної політики забезпечення його економічної безпеки. Здійснено наукове обґрунтування напрямів та індикаторів інституційного забезпечення функціонування та економічної безпеки аграрного сектору України.

У четвертому розділі розкрито концептуальну модель формування стратегії забезпечення економічної безпеки аграрного

сектору на засадах його інноваційного розвитку та її організаційно-економічні детермінанти; запропоновано механізм інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору у контексті його інноваційного розвитку; окреслено алгоритм інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору та схему інтегрованого фінансового механізму; розроблено модель інноваційного кластеру, орієнтованого на забезпечення економічної безпеки аграрного сектору України; обґрунтовано необхідність та перспективи використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні економічної безпеки вітчизняного аграрного сектору.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

1.1. Теоретична ідентифікація категоріального апарату інституціонального забезпечення функціонування аграрного сектору

Трансформаційні процеси у національній економіці викликали глибокі та масштабні інституціональні зміни в аграрному секторі. Ринкові перетворення вітчизняного аграрного сектору мають суперечливий характер і поки що є незавершеними. На місце доре-формених інститутів прийшли якісно нові інститути, що мають відповідати ринковим вимогам, а їх формування і розвиток відбувається здебільшого штучно, шляхом запозичень, без урахувань особливостей та соціально-економічних умов аграрного сектору, а також незважаючи на специфіку національної економіки.

На сьогодні однією з найбільш глобальних проблем для сучасного аграрного сектору є збереження його конкурентоспроможності в умовах зовнішнього середовища, що безперервно змінюється, та інноваційний розвиток. Ця проблема в сукупності з цілим комплексом подібних проблем не є для сучасного

аграрного сектору новою, однак, незважаючи на більш, ніж десятирічну спробу адаптуватись до вимог ринкових відносин, цілий ряд суб'єктів аграрного сектору досі не можуть повернутися до обсягів виробництва часів директивної економіки. Однією з найголовніших причин подібної ситуації, на наш погляд, є відсутність налагодженого механізму інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору.

На нашу думку, необхідною умовою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності аграрного сектору є здатність до ефективного функціонування, під яким слід розуміти особливим чином організовану систему, яка включає сукупність виробничих, фінансових, кадрових, інформаційних та інноваційних можливостей, спрямованих на забезпечення довгострокового розвитку аграрного сектору на основі сформованих стратегій.

Держава зацікавлена у розвитку аграрного сектору з питань перспективності і ефективності розміщення державних замовлень; визначення необхідності реальної державної підтримки; обмеження монополізації ринку тощо. Комерційні банки повинні відстежувати не лише рівень кредитоспроможності, але і перспективи розвитку аграрного сектору для розробки власної довгострокової фінансової стратегії. Інвестори та акціонери оцінюють і порівнюють ефективність вкладення коштів для отримання доходу. Тому ефективна робота аграрного сектору є барометром можливого зниження ризику вкладення особистих коштів [1].

Процес інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору має свої складові. Ці складові є своєрідними та унікальними, а їх ресурсний набір з його структурою залежить від рівня формування та виду діяльності. Таке виділення складових інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору сприяє визначенню параметрів оптимізації його структури, забезпечує вигідну спеціалізацію, цілісність, збалансованість і пропорційність, стає основою для ефективної організації інституційного регулювання та політики планування інноваційного розвитку.

Книги, які можуть вас зацікавити

Конституційно-правовий статус українського народу: доктрина, регламентація, поняття та елементи

Відродження постконфліктних територій: світовий досвід і Україна

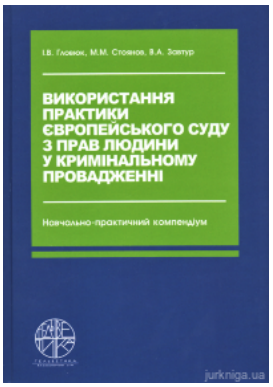

Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні

Правові засади процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві

Перейти до галузі права
Аграрне право

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →